

MAGYARÁG

VII. No. 75
1938. Március 17

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Fondator:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL

Hitler megérkezett Bécsbe

Bécs, március 15. Hitler kancellárt hétfőn délután öt órára várták Bécsbe. Az utvonat, amelyen végighaladt, mindenütt hatalmas embertömeg lepte el és ezért Bécs határáról a gépkocsi már csak lépcsőben folytathatta útját. Egy negyed hatkor délután Bécs valamennyi harangja megszólalt, jelezve, hogy Hitler gépkocsija Schönbrunn határába érkezett. A harangzúgás néhány percig tartott, majd szirénabugás hangzott fel. Fél hatkor érkezett a gépkocsi a Schwarzenberg-térre, amelyet soha nem látott embertömeg lepett el. A tömeg mámorosan éljenezte a Bécsbe bevonuló Hitler-t. A gépkocsi csak nehezen tudott eljutni az Imperial-szállóhoz, ahol Hitler megszállt. A tömeg a szálló előtt zsúfolódott és óriási tüntetést rendezett. A „Heil Sieg” kiáltások nem akartak szünni és Hitlernek sokszor meg kellett jelennie az erkélyen. Végül közölték a tömeggel, hogy a vezér az egész napi utazástól és a sok tárgyalástól fáradt, pihenni akar, kérték a tömeget, hogy oszadjon szét és engedje pihenni Hitler-t. A tömeg erre, folytonos tüntetés közben szétoszlott.

Hitler hivatalos fogadtatása kedden délelőtt tízenegy órakor lesz. A német birodalom vezére ekkor nagyobb beszédet mond. Kedden délután két órakor a Ringstrassen levő hősök emlékművénél katonai díszszemlével egybekötött ünnepeket tartanak.

Horogkeresztet csak német viselhet

Bécs, március 15. Hétfőn rendelet jelent meg a horogkereszt jelvények viseléséről. A rendelet szerint a horogkereszt jelvényt csak németek viselhetik, másfajta részére szigorúan tilos. A bécsi Rathausplatzon Adolf Hitler térre keresztelték és az új táblákat már hétfőn el is helyezték. — Bécs új rendőrfőnökévé Steinhäuser volt helyettes rendőrfőnököt nevezték ki, akit a Dollfuss elleni merényletben való részvétel miatt annakidején szabadságvesztésre ítélték.

Letartóztatták Neumann professzor

Neumann világhírű orvosprofesszor, fülgyógyász, — a windsori herceg orvosát — az osztrák rendőrség letartóztatta a letartóztatást politikai okokkal indokolta.

Bécs, március 15. A bécsi helyőrség hétfő délután letette a hűség-sküt Hitlerre. A vidéki helyőrségek este 8 óráig tették le az esküt.

Brausitsch vezérezredes az alábbi napiparancsot adta ki:

„A vezér és a véderő legfőbb urának parancsára az osztrák hadsereg a mai naptól kezdve a német birodalmi hadsereg tagja. A világháború fegyverbarátságából elválaszthatatlan kötelek lett és rövidesen nem lesz különbség a német katonák között. A régi

osztrák hadsereg dicsőséges története a német birodalmi hadseregben fog folytatódni.

Chamberlain nagy beszéde az angol alsóházban

Tegnap az angol alsóház ülésén rendezett vita folyamán Chamberlain nagypontosságu kijelentéseket tett. Cáfolta azt az állítást, hogy az események Anglia tudtával történtek volna.

Bécs, március 15. Schuschnigg lakása előtt az őrség nagyrészt bevonat.

Anglia erélyes tiltakozást jelentett be, de Németország belügyeibe nem fog beavatkozni. A jelen pillanatot nem alkalmas a döntésre...

Berlin Chamberlain kijelentéseiről

Berlin, március 15. Berlini hivatalos körökben az angol alsóház vitája, illetve Chamberlain kijelentései nem keltek különösebb meglepetést, mert az angol miniszterelnök érveit az elküldött és német részről visszautasított jegyzékből már ismerték. Német hivatalos helyen furcsál-

jék az angol miniszterelnök azon felfogását, amely a népek önrendelkezésére való jogát kétségbevonja. A német külpolitika elve mindig az volt, hogy minden népnek joga van a zéléhez és szabadságához és Ausztria sorsa elsősorban az osztrák ügye.

Németország új térképe

Berlin, március 15. A berlini lapok közlik Németország új térképét. A térképen Németország és Ausztria között nincs határ.

Megállapítják, hogy Németországnak három új szomszédja van: Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország. Az új német birodalomnak hevenhármmillió lakosa van, leghosszabb folyója a Duna

és legmagasabb hegycsúcsa a 3798 méteres Gross-Glockner. A német birodalmi hadsereg százezer fővel szaporodott az osztrák szövetségi hadsereg beolvasztásával.

Róma, március 15. Beck lengyel külügyminiszter elutazott Rómából. Hír szerint Beck kiszáll Bécsben és felelősi Hitler kancellárt

Róma, március 15. Az olasz lapok hosszabb cikkeiben próbálják menteni az olasz eljárása. A „Tamps” azt írja, hogy mindig csak Franciaország igyekezett úgy beállítani mintha a németek megjelene a Brenneren veszély lenne Olaszország számára. — Olaszországot eddig is csak egy 50 kilométeres sáv választotta el Németországtól és ezt a területet is németek lakták

Mit ír a Vatikán lapja?

Az „Osservatore Romano”, a Vatikán hivatalos lapja nem támadó módon foglalkozik az osztrák eseményekkel és annak a reményének ad kifejezést, hogy a vallási békét meg fogják óvni.

Végsőkiéleződött a helyzet Lengyelország és Litvánia között

Varsó, március 15. Mint jelentették, Beck lengyel külügyminiszter hivatalos római látogatása után néhány napi üdülésre családjával együtt Nápolyba utazott. A lengyel külügyminiszter váratlanul félbeszakította nápolyi pihenését és visszatért a lengyel fővárosba. Hír szerint Beck hirtelen visszatérésének nemcsak a nemzetközi események az okai, hanem ezt elsősorban a legutóbbi napokban történt lengyel-litván konfliktus váltotta ki.

Pénteken a lengyel-litván határon a két ország határőrsége között összetűzésre került sor, amelynek során tízenegy határőrt megöltek. Lengyelországban megdöbbenést váltott ki az, hogy Litvániában állítólag csapatösszevonások történtek. Lengyelország különböző részén tüntettek Litvánia ellen. A lengyel szenátus tegnap ülésén a szenátorok egyhanguan jelentették ki: elég volt a litván kihívásokból.

IDŐJÁRÁS

A hőmérséklet nem változik lényegesen. Keleten csapadék. Erős szél.

Terruelnél véres a Föld...

Harctéri jelentés a spanyol polgárháború levéresebb napjaiból

Valencia, március elején.

Amikor vonatunk elérte a spanyol határt, a köztársasági Teruel már végnapjait élte. A határőrök ősi spanyol udvariassággal, de apró részletekig megnő gondossággal vizsgálják át iratainkat. Sok a kém itt is, a tulajdonon is. Némelyek mint önkéntesek érkeznek.

Mindössze négyen jöttünk a perpignani vonattal, két spanyol hadiőzvegy, egy angol újságíró és én. A határszéli tágas őrszoba mégis tele van várokozókkal. Ezek nem gnanai vonaton jöttek, hanem az éjszaka leple alatt titkos ösvényeken és hágókon szöktek át. A szigorú nemzetközi ellenőrszéki állomás váróterme minden hajnalon megtelik új jövevényekkel. Önkéntesek.

Várunk, míg nevünkön szólítanak. Mellettünk egy csoport német várakozik. Egyikük hangosan méltatlankodik, amikor őket megelőzve, hamarabb jutunk a belső szobába.

— Mi már hajnal óta várunk ezek meg csak most jöttek. Hatalatlan, hogy még itt is protekció van.

Odabent szóvá tettük az ügyet és megtudjuk, hogy az ellenőrzés azért ilyen szigorú, mert csak azt engedik be az országba, akiről megbízható információk vannak. Kezdetben sok fehér orosz jött át Franciaországból és sok olasz meg német álforrádmár, akiket később nehéz volt a különböző frontokon megtalálni.

Uraim, még nem késő!...

Várnunk kell a katonai autóra, mely Barcelonába visz. A váróterembe térünk vissza és szobaelegyedünk a németekkel. Az egyik, aki az imént méltatlankodott, egyenesen a dáchauer internálótáborból érkezett. Megszökött. Rengeteg veszély és nélkülözések után jutott át a natáron. Társai Belgiumból és Hollandiából jöttek. A vonaton akadt össze velük.

Az üvegszemű spanyol hivatalnok, afele összekötő szerv a belső iroda és az önkéntes-jelöltek között, megjelenik az ajtóban és odaszól a várakozóknak:

— Uraim még nem késő, — még mindegyikük meggondolatja magát és bántódás nélkül visszamehet a határon. Itt hadijog van uraim! Aki hamis adatokat mond be, azt agyonlövök. Uraim, jól gondolják meg, amíg nem késő.

Senki sem mozdul, pedig az üvegszemű szenvtelen hangjában ott lappang az irtóztos fenyegetés.

Amíg az autóra várakozunk, a szikár férfi még kétszer jelent meg az ajtóban. Vértelen ajkai egyre ugyanazt hajtogat-

ták. Spanyolul, olaszul, franciául és németül.

— Uraim még nem késő, uraim, gondolják meg.

Egy kém

Az üvegszemű eltűnt az ajtó mögött és néhány perc múlva újból visszatért. Négy szuronyos katonát hozott magával és a katonák körülfogták az egyik németet. Azt, amelyik az imént méltatlankodott.

Az üvegszemű magyarázólag fordult a többiek felé:

— Ez az ember uraim nem a németországi internálótáborból jött. Ez az ember német kém. Az igazi neve... A mi kartotékainkból minden kitűdik uraim.

A katonák már viszik is el. A német lehorgasztott fejét, szótlanul megy a szuronyok között. A többi német messze húzódik tőle.

Légítámadás

Barcelonában alig időzünk. Mialatt jelentkeztünk a városparancsnokságon, újabb repülő támadást jelentenek. Igen nagy magasságból leállított motorokkal közelednek a felkelők repülőgépei. Észrevettük őket és mielőtt még a város fölé érnének, fölszállnak a köztársasági vadászpilótáik. A vadászgépek hamarosan elűzik a bombavetőket a légi támadás nem sikerült.

Legutóbbi itt tartózkodásom óta sokat változott a katalán főváros, mely most nem csak a katalánok, hanem az egész köztársasági Spanyolországnak a fővárosa, mivel itt székel a kormány. Nyoma sincs már a pártpolitikai küzdelemnek. — Eltűntek a mindenféle tarka egyenruhába öltözött milicisták, a különböző partalakulatok, az állami és hadigépezet irányítását szakértő kezek vezetik. A hadsereg az általános védkötelezettség jegyében áll. Nincs többé politizálás, csak katonai és demokratikus nevelés. Az ipar a hadsereg felügyelete alatt áll. A kormány abszolút öntudattal és biztonságérzettel vezeti az ügyeket. Mögötte az egész lakosság és az egész hadsereg.

Egy város romokban

Itt vagyunk a spanyol-mór város főterén. Teruel legszebb pontján, a Taureami téren. A gyönyörű katedrális, a sok szép torony és szépséges szaracén kastélyok romokban hevernek. A romok között katonák fejlődnek rajvonalba. Ellenrohama indulnak. Ezek Rojo tábornok, a terueli győző katonái.

Rojo tábornok a néphadsereg legendás tábornoka. Még most is itt van a rommá lőtt városban. Néhány héttel ez-

előtt ő foglalta el a várost a felkelőktől, anélkül, hogy a várost tönkre lövette volna, s most neki kell feladni. Tudja mindenki, hogy Teruel eleste csak órák, legfeljebb napok kérdése.

Rojo minden pozíció nélküli nagyszerű katonája, aki még sok gondot fog okozni a felkelők vezérkarának.

Két barát

A tábornok egy évvel ezelőtt még csak vezérkari százados volt. Régi spanyol nemesi családból származik, de a felkelés kitörésekor habozás nélkül a köztársaságiak oldalára állt. A vezérkari iskolában — még a spanyol királyság idején — két testi lelki jóbarátja volt, a kikkel spanyol katonaszokás szerint életre-halálra szóló barátságot kötött. Olyan szerződésfélét. Az egyik régi barátja Moszkardó, a felkelők alcazári hőse.

Moszkardó volt az, aki a felkelés kitörése után amikor Toledo városát a lázadást levertek, néhány száz kadéttal és csendőrrel a város fölött emelkedő sziklavárba, az Alcazárba zárta magát. Barátjának Rojonak jutott a feladat, hogy egykori barátja fellegvárát lövesse.

Rojo tábornokot a másik „vérbarátjával” is összehozta a sors a polgárháború során. Másik barátja mint alezredes szolgált Franco hadseregében és ő védte Teruel akkor, amikor Rojo csapatai ostromolták. A városparancsnok, amikor a köztársasági csapatok be nyomultak a városba, megadta magát legjobb barátjának, Rojo tábornoknak.

A tábornok valósággal vörösposztó a felkelők szemében. Nemcsak azért gyűlölik, mert a „vörösökhöz” pártolt át, de főleg azért, mert Teruel 30 ezer emberbe és rengeteg halál anyagba került Francoval és a mi még ennél is fontosabb, pótolhatatlan idővesztést jelent.

A tábornok mintha kint nem is röpködnének a gránátok, — nyugodt, szenvtelen hangon nyilatkozik a fedezékben.

— Addig tartom Teruel, a meddig lehet. Mi nem presztizsháborút folytatunk. Felelősen nem adom egyetlen katonám vérének sem. A végcél a fontos.

Mialatt beszél, fején a telefonkagyló. Egy pillanatra elhallgat, úgy látszik, üzenetet kap s aztán folytatja — Ha még meg akarnék nézni a várost, siessenek uraim, míg nem késő.

Már vezetnek is kifelé a fedezékből. Néhány percnél börtorkálás után újra kint vagyunk a rommá lőtt terueli te-

cákon, de gyorsan visszatesszük a fedezékbe, mert valószínűleg pergőtűz zúdul a városra. Csak akkor halkul el a veszett ágyubömbölés, amikor sötétedni kezd. A köztársaságiak ágyui is elhallgatnak. A külső vonalakon beszüntetik a gépfegyver- és puskatűzet, — most kezdődik mindkét oldalon a halottak eltakarítása.

Február 21-ikét írjuk. Ma nem volt egyetlen repülőgépműködés sem, csak tűzérési előkészítés, s egy-egy gyalogsági roham a külső vonalakon.

A templom előtti téren véres szalmazsákok, butcrok és ócska kofferek között feloldatra állt zongora. Menekülés közben esett le valami kocsiroló tulajdonosa ott hagyta. Katonák állják körül. Az egyik öreg koffert helyez a zongora elé és játszani kezd a szakadt húrú, betört bordájú zongorán.

Olyan különösen hat a rombadőlt, ezer sebből vérző sötét kis téren a zongoraszó.

A romok közül civilek meg részkednek elő. Néhány fejken dős asszony is. Körülállják a törött zongorán játszó katonát.

Egy jókedvű katonája derékon kapja az egyik asszonyt és táncra kerekedik.

Franco kopaszra nyíratta a nőket

Hamarosan követőre találunk és vagy tíz pár járja a templom előtt. Minden nő fejét kendő borítja, egészen be van pólyázva a fejük kendőbe. A kendő „szégyenfejet” takar. Kopaszra vannak nyírva. Még mikor Francoék voltak a városban, kopaszra nyírták azokat a nőket, akiknek férje, bátyja, apja vagy bármilyen hozzátartozója a köztársasági csapatoknál harcolt.

Február 22. Teruel már három oldalról körül van zárva. A szabadon maradt negyedik szakaszon hajnal óta vonulnak kifelé, dél felé a köztársaságiak tréje, tűzérsege és katonasága.

Az 1400 éves városban már nincsen egyetlen ép ház sem, nincsen egyetlen ucca sem, olyan az egész, mintha valami mesebeli óriás mozsártörővel törte volna össze. A rom és pusztulás közepette a templom téri zongorának még mindig semmi baja. De estére már nem lesz tánc, a polgári lakosságot már elszállították, este re a táncosok sem lesznek itt.

Már az utóvédnek itt maradt csapatok is vonulnak kifelé a városból. Minden pillanatban feltűnhetnek a romok között Franco előőrsei.

Autóba ülünk Robogunk a romok között, ki a városból. Visszatekintünk. A városrom füstölög és porzik.

Itt volt egykor Teruel.

Makulatura

Nyugodt nagy tételben is kapható

Fásztör Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazului 4. sz.

Végig szélhámoskodta a város ruhakereskedéseit és cipőüzleteit egy timisoarai szélhámosnő, akinek kezén végkép eltűntek a „hazaküldött” csomagok

Timisoara, március 15. A Csehszlovákia divatruház jelentést tett a rendőrségen egy ismeretlen szélhámosnő ellen, aki a céget hatezer lejjelel megkárosította. Alacsony termetű, jólöltözött nő jelent meg mi nap az üzletben és két tavaszi kabátot választott ki magának. Ismertnevű emberek hozzátartozójának mondotta magát és azt kívánta, hogy a bolti szolgál menjen vele, vigye magával a két kabátot és odahaza a család majd kiválasztja a megfelelőt. A két tavaszi kabátot

annak rendje és módja szerint becsomagolták az üzletben s a boltiszolga magához véve a csomagot, elindult a hölgyvel. El is érték a házig, amelyet a hölgy megnevezett, ott azonban már egy szobalány várt rá a kapuban és kijelentette, hogy: „A mama nincsen idehaza”. A hölgy erre betért a közeli üzletbe, ahonnan azzal jött vissza, hogy telefonon beszélt a Csehszlovákia céggel: azt üzenik a szolgának, hogy hagyja a lakáson a két kabátot. A szolgálca ezek után gyanútlanul

otthagyta a kabátokat s csak visszamenet az üzletben derült ki, hogy szélhámosnővel volt dolguk, aki nemcsak a szolgát, de a céget is csufosan rászédte. Abban a házban, ahová mentek, egyáltalán nem ismerik, nem tudnak semmiféle kabátvásárlásról, arról nem is beszélve, hogy a szolgát is becsapta, mert nem beszélt a céggel telefonon. Mint kiderült a rávász szélhámosnő ezzel a trükkkel az egész várost becsapta.

Kolerajárvány Hollywoodban

San Francisco, március 15. A kaliforniai nagy árvíz után újabb járvány pusztít. Los Angelesban és Hollywoodban kolerajárvány lépett fel. A járvány hírére egész Kaliforniában pánik támadt. Naponta ezrével végzik a koleraoltásokat.

Hearst, az amerikai újságkirály elárverezteti műkincseit

Newyork, március 15. William Randolph Hearst Amerika egyik legnagyobb műgyűjtője. Sűrű európai utazásai során a szó szoros értelmében vagonszámra vásárolta az értékes régiségeket és az utolsó harminc évben többmillió dollár rugó műtárgyat halmozott fel Amerikában. Vannak köztük értékes régi festmények, gyönyörű porcellánok, pompás lovagpáncélok, gobelinok és más régiség. Hearst olyan tempóban vásárolta a

műkincseit, hogy Amerikában ideje sem volt elhelyezni őket. Javarásszuk ma is a newyorki kikötőben várja elszállítását és teljes őt raktárházat töltene meg. A dokkmunkások azt mesélik, hogy egész templomokat és várkastélyokat raktároztak el, melyeket előzőleg Európában gondosan darabokra szedtek, hogy az Újvilágban azután ismét felállítsák őket. A raktári jegyzékben hivatalosan is fel vannak tüntetve, hogy —

Hearst elraktározott drágaságai között van többek között ötven középkorból származó faburkolatu szoba is. Az újságkirály most műkincseit árverésre bocsátja, mert mint kijelentette, meg akarja kimélni örököseit a súlyos örökösödési adótól. Newyork legnagyobb műkereskedője, a Watson cég vállalta az árverés rendezését, amely máris lázas izgalomba hozta az Újvilág minden műgyűjtőjét.

Felmentette a törvényszék Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelőt —

Jiros Vasile elbocsájtott pénzügyi őrök vádjai alól

Néhány évvel ezelőtt a pénzügyigazgatásán szinte napirandén volt az akták elveszése. A reklamációk természetesen halomszámra következtek és egyik vizsgálat a másikat követte — azonban végül is a miniszter kirendelte Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelőt a vizsgálat megtartására.

Taranu hosszú és részletes ankétot tartott, amelynek eredményeképpen jelentés ment Bucurestibe, amelyben a vezérfelügyelő javasolja Jiros Vasile nevű pénzügyi tisztviselő azonali elmozdítását az akták eltűnésével és szolgálati hanyagságával vádolva meg Jirost. Erre a jelentésre a pénzügyminiszter azonnali hatállyal elmozdította Jirost állásából. Jiros azonban nem nyugodott ebbe bele, hanem kérvényt kérvényt után küldött a miniszterhez, hogy rendeljen el új vizsgálatot. A miniszter végül is új vizsgálatot rendelt el, amelyet Grossu pénzügyi felügyelő hajtott végre. A vizsgálat eredményeképpen arról értesült a miniszter, hogy Jirosra nem lehetett rábizonyítani az aktálopásokat és így Jiros nem bűnös. Ellenben megállapította azt Grossu is, hogy Jiros hanyag és gyenge minőségű.

Igy tehát Jirost nem helyezték vissza.

Végül is Jiros 7 írott oldalon

feljelentette Taranut a bíróságnál, hogy visszaél a hivatalos hatalmával és megakadályozza hogy őt visszahelyezzék az állásába. Főoka ennek Jiros szerint az, hogy ő — már mint Jiros — egy jó román hazafi — míg Taranu az államéletre veszélyes kisebbségeket részesíti előnyben és — horribile dictu — hagyja, hogy nyugdíjba menjenek.

A törvényszék előtt Jiros 165.000 lei kártérítést követelt.

A bíróság tegnap felmentette bűncselekmény hiányában Taranu vezérfelügyelőt Jiros vádjai alól.

Eredeti közlemény:

4 évig szenvedtem a legkinzóbb gyomorajdalmaktól...

Const. D. P. Neagu, Ghiojd, Jud. Buzău múlt év április 7-én következő levelet küldi nekünk: „Tisztelettel hozom szíves tudomásukra, hogy 4 éven keresztül szenvedtem állandóan a legkinzóbb gyomorbajban, míg kb. két héttel ezelőtt — hála a lapokban közölt értesítéseiknek — információkat az Önök Gastro D. gyógyszeréről, melyet megvásárolva kijelenthetem, hogy rövid használat után nálam olyan szinte hihetetlennek tűnő eredmény mutatkozott, hogy eddigi borzalmas fájdalmait teljesen lecsendesítette, amiért kérem fogadják legőszintébb köszönetemet. Szíveskedjenek nagyszerűen bevált gyógyszerükből még egy üveget utánvétellel küldeni, hogy a kurát folytathassam...

Fenti levél is minden érdeklődő rendelkezésére áll és kérdezzük: mi lehet még ezen őszinte sorokhoz hozzáfűznünk?

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán, megrendelhető 135.— lei utánvétellel mellett Császár E. gyógyszeráránál, București, Calea Victoriei 121.

Cramm után Henkelt is letartóztatták

Mivel vádolják a két német tenniszbajnokot?

Henkelt, a második legjobb német tenniszest is letartóztatták: ugyanazokkal az érdektelen cselekményekkel vádolják, mint Crammot. A német tennisz-válogatott ezzel nagyon meggyengült.

Emberhalál birtokháborítás miatt

Mércurea-Ciuc, március 15. Csáky György és hasonló fia, remetei lakosok, 1933. év nyarán szekérrel rámentek Vákár Imre odaváló gazdálkodó földjére és így akarták elkerülni a szinte járhatatlan mezzei út nehézségeit. Vákár ezt észrevette, vasvillát ragadott és szembeszállt velük. A zajra a lovak megbokrosodtak és elgázolták Vákárt, aki kevés idő után kiszenvedett. Az apa és fia egy-egy évi fogházat kapott és a bíróság tizenkétezer lei kártérítést is megítélt.

Férfi és nő

szövetmaradékok,

egész öltöny és kabát méretben is, szabókellékek, ingzett, damaszt és v. zon maradékok érkeztek

Steiner maradékhoz

Calea Victoriei 3. az udvarban

1918 -- 1937

Ausztria nevezetes történelmi dátumai a háború végétől a csatlakozásig

1918. november 12: a nemzetgyűlés Bécsben megszavazza a köztársasági alkotmányt.

1919. szept. 10: Renner kancellár aláírja a St. Germain-i békét.

1922. október 4: Seydel kancellár aláírja a „genfi jegyzőkönyvet” és Anglia, Franciaország, Olaszország, valamint Csehszlovákia megkönyvitik Ausztria pénzügyi talpraállását, valamint biztosítják függetlenségét és a szövetségi köztársaság területi épségét.

1927. július: Marxista felkelés, amely a bécsi igazságügyi palota felgyújtásában éri el tetőpontját.

1931. márc. 19: Schöber, Ausztria külügyminisztere és Curtius német birodalmi külügyminiszter aláírják az „osztrák-német vámunió” jegyzőkönyvét.

Szeptember 5: A hágai nemzetközi bíróság a népszövetségi tanács megkeresésére kimondja az osztrák-német egyezmény és az 1922-ben kötött „genfi jegyzőkönyv” összeférhetetlenségét. Schöber és Curtius ünnepélyesen lemondanak a vámunióról.

Május 11: Kreditanstalt bukása és az ezzel együttjáró krach pénzügyi válságot idéz elő Ausztriában. Buresch kancellár a Népszövetséghez fordul.

1932. július 15: A lausanne-i jegyzőkönyv aláírása. Dollfuss a szerződés aláírásával jelentős összegű nemzetközi kölcsönt biztosít Auszriának.

1934. február: A szociáldemokrata párt feloszlatása. Véres polgárháború.

Március: A római olasz-osztrák-magyar jegyzőkönyv aláírása.

Május 1: A katolikus és korporációs alkotmány kihirdetése.

Július 25: Dollfuss meggyilkolják a nemzeti szocialisták. Kurt von Schuschnigg veszi át a hatalmat. A nemzeti szocialista zendülést véresen leverik. Ausztria függetlenségére villámgyorsan felvonuló olasz motoros osztagok ütköznek a Brenneren.

1935. április: A strézai konferencián Franciaország-Anglia és Olaszország ünnepélyesen kinyilvánítják: érdekeik megkívánják Ausztria függetlenségét.

1936. július 11: A német-osztrák egyezmény aláírása, amely megállapodás hívtatott volna az állandósult ausz-

triai belső békétlenkedésnek véget vetni. A megállapodás elismeri Ausztria függetlenségét.

3 napkorong ragyogott Satumare felett

Satumare. — A külpolitikai szennáció lázában égő satumare-i közönséget szokatlan természeti tűnemény izgatta. A keleti égbolton egyenlő magasságban három napkorong ragyogott: középen a „rendes”, két szélén egy-egy „rendkívü-

li”. A ritka természeti tűnemény, amelyet fénytörés okozott, kettős szivárványt festett az égre. A szivárványok azonban nem alulról felfelé és felfülről lefelé íveltek, hanem az égbolt közepén vízszintesen egymásnak nyomultak. A ter-

mészet csodálatos játéka több, mint egy óra hosszúra tartott. Az emberek csoportokba verődve bámulták az égboltját és azt beszélték, hogy legutoljára 1914-ben láttak hasonló égitűneményt...

A háztartási alkalmazottakat csak a munkaközvetítő hivatal helyezheti el

Satumare, március 15. — A helybeli rendőrség tíz egyén ellen cselédközvetítés miatt eljárást indított. Az illetékes hatóságok ebből az alkalomból felhívták a közönség figyelmét

arra, hogy a háztartási alkalmazottak közvetítése magánosoknak szigorúan tilos és ezt kizárólag a munkaügyi felügyelőségek mellett működő el-

helyező hivatalok végezhetik. A vonatkozó törvény megszerzőit 100—500 lei pénz, vagy hathónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtják.

A VI. hadtest betiltotta a cionista telep-szervezetek működését

Kaptuk közlésre az alábbi rendeletet:

A Hatodik Hadtest Parancsnoksága, 2. számú rendelet.

Mi, Cristea Vasilescu tábornok, a hatodik hadtest parancsnoka, tekintetbe véve a Monitorul Oficial 1938. február 11-én megjelent 34. számában közzétett 856. számú rendelet 4-ik szakaszát, tekintetbe véve, hogy Hahaluc, más néven Hehaluc, vagy Haluc szervezet az állam érdekeire ártalmas tevékenységet fejt ki, a közrend és az állambiztonság érdekében

ELRENDELJÜK:

1. szakasz. A hatodik hadtest körzetének egész területén úgy a városi, mint a falusi kerületekben a Hahaluc, más néven Hehaluc, vagy Haluc szervezetek feloszlatását, valamint ennek a szervezetnek bármely formában működő munkatáborainak, farmoknak, kerteknek, műhelyeknek felfüggesztését.

2. szakasz. A nevezett szervezetek a jövőben, minden formában való működése betiltás.

3. szakasz. A nevezett szer-

vezet székhelyeinek lepecsételését az ott talált anyag elkobozását.

4. szakasz. Az összes e szervezetek vagy vezetőik számára nyilvános előadások tartására, vagy gyűjtésekre adott engedélyek felfüggesztését.

5. szakasz. A rendeletet a

rendőri vagy csendőri közegek hajtják végre.

6. szakasz. A hadtestparancsnokság területén működő cenzurahivatalok intézkednek, hogy a rendelet a helyi sajtóban megjelenjen.

7. szakasz. A rendelet azonnal életbelép.

Kelt Clujon, a hatodik hadtestparancsnokságon ma,

1938. március 14-én.

Hadtestparancsnok:

Cristea Vasilescu tábornok

Katonai ügyész

Dumitru Negulescu őrnagy

Cseléd lány izgalmas kalandja a betörővel Aradon

Aradon kalandos körülmények között akadályozott meg egy cseléd lány egy nagyszabású betörést. Perényi János vendéglős, strada Calvin 34-36. lakását akarta kifosztani egy betörő, aki a sikertelen kísérlet után elmenekült. Groza Mária cseléd lány a szomszédban levő vendéglőből a késő esti órákban tért vissza a lakásba, hogy befűtsön a kályhákba. — Amidőn kinyitotta az ajtót, csörömpölést hallott és kíváncsian ment be a szobába, hogy megtudja: mi történt? Az ablak egyik üvegtáblája tört ki, s ezt azazl magyarázta, hogy a léghuzam zúzta össze az ablak szemet. Éppen akkor

fordulni, amikor az ajtónyílásban megjelent egy álarcos férfi, aki revolvert szegzett a hátlára rémült leányra. Groza Mária azonban sikoltozni kezdett, mire az álarcos betörő hátrahagyva az összecsomagolt értéktárgyakat, a nyitott ablakon át elmenekült. A betörő „látogatása” annak ellenére, hogy nem tudott elvinni semmit, súlyos kárt okozott. Összetörte a vadanatuj butorokat, az üveges vitrint feldöntötte és az összes zárat felfeszítette. A betörő, aki menekülés közben revolverét is hátrahagyta, minden valószínűség szerint rövidesen kézrekerül.

Hivatalos jelentés a doftanai fegyházban uralkodó állapotokról

A „Curentul” írja:

Garoescu Aurel az igazságügyminisztérium vezértilkára Donar Munteanu vezérigazgató kíséretében látogatást tett a doftanai börtönben. A vizsgálat vezetői megállapították, régebben — az új igazgató csehelyezése előtt — egyáltalán nem vették tekintetbe a törvényes rendelkezéseket, sem a zárka büntetéseket, sem az előírt séta időt, sem a kötelező munkát nem tartották be, mert nem is voltak munkástermek. A közeli rossz volt. Az új igazgató odahelyezése óta azonban minden gyökeresen megváltozott.

A Duca volt miniszterelnök gyilkosainál tett látogatás során csak Belimachet és Caranica találták ott — Constantinescu Jánosban volt, ahol

egy bűnügyi tárgyaláson vett részt.

Az új igazgató a három Duca gyilkost egy kényelmes külön szobában találta. Azonnal intézkedett, hogy mindegyiket külön zárkába helyezték el és ugyanolyan elbárában részesüljenek, mint a többi foglyok.

A doftanai börtönben 250 elítelt van. Közülük 90 árulás, összeesküvés és más állambiztonsága ellen elkövetett cselekmény miatt, 153 a közvagyon ellen elkövetett bűncselekmény miatt, akik között 35 visszaeső bűnös.

A II. Károly király kodex értelmében az elítéltek a büntetést magánzárkával kezdik. A magánzárka legfeljebb két esztendő lehet az életfogytiglani kényszermunkára elítéltek

ről, egy év és 6 hónap a 10—15 évig tartó kényszermunkára elítélteknél, 1 év az 5—10 évre elítélteknél.

A börtönre ítéltelnél a zárka büntetés maximuma egy év, a fogházra ítéltelnél szintén.

Az inspektörök megállapították, hogy a régi igazgató alatt a foglyok évek hosszú során át magánzárkában voltak s a naponkénti szabadban való séta helyett ritka eset volt, ha 3—4 napoként a szabad levegőre kerültek. Így a foglyok élete állandó veszélyben volt, mert a szabályzat értelmében a foglyokat legelőbb egy órára szabadba kell vinni.

A jelentés megállapítja, hogy ma a helyzet a törvényes előírásoknak megfelelő.

Olaszország sohasem nem garantálta Ausztria függetlenségét

Róma, március 15. A Giornala d'Italia cikket írt az osztrák eseményekkel kapcsolatban. A lap mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy Olaszország sohasem biztosította Ausztria függetlenségét. Olaszország rokonszenvvel nézi a nemzet szocializmust és amikor 1934-ben a Brennerre rendelte a pártait, csak azért tette, hogy megakadályozza az osztrák zavargásoknak Olaszországba való terjedését.

Március 23-án folytatják a Dely perceptor bűnügyét

Tegnapelőtt megírtuk, hogy a törvényszék megkezdte Dely Ferenc tileagdi perceptor bűnének tárgyalását, akit közpénzek elikkasztása miatt vontak vád alá. A tárgyaláson 680 tanu volt beidéztve. Minthogy az egész napi tárgyalás alatt is csak nagyon kevés tanut tudtak kihallgatni, az ügyet március 23-ra halasztották.

Kivégezték a moszkvai per elíteltjeit

Moszkva, március 15. Mint ismeretes, a moszkvai per vádlottjait — három kivételével — halálra ítélték. A népbiztosok tanácsa a kegyelmi kéréseket elutasította s a vádlottakat kedden hajnalban kivégezték.

A hivatásos színészek március 15 én esküt kötelesek tenni a prefektusi irodában

Cluj, március 15. A román operák és színházak vezérigazgatósága rendeletet adott ki, mely szerint az összes hivatásos színészek, akik magánzsinházak tagjai, kötelesek felesküdni az új alkotmányra. Az eskütétel Clujon március 15-én délután 12 órakor lesz a prefektus irodájában.

Megkezdődött a nagyszabású „rumba” ajándék-akciónk igazoló-jegyeinek beváltása

Tegnap számunkban jelent meg nagyszabású „rumba” ajándékakciónk 40. sz. utolsó szelvénye. Az igazoló jegyek beváltását úgy Oradean, mint

a vidéki helységeken megkezdettük.

Szerencsés olvasóink között alábbi nagyjértékű főbb ajándék-tárgyak kerülnek kiosztásra:

**Egy modern konyhaberendezés
2 drb kerékpár
Egy hatszemélyes porcelán ebédlőszervíz
5-ször egy abrosz 6 asztalkendővel**

Ezenkívül több, mint 500 különböző értékes ajándék-tárgy u. m.: ruházati-, háztartási- és közszükségleti cikkek.

Kérjük tehát olvasóinkat, hogy az igazoló-jegyeket mielőbb váltsák ki, hogy a jövő hét első napjaiban megkezdődő húzásokon minden olvasónk részt vehessen.

Egyidejűleg bejelentjük, —

hogy húsvétra újabb nagy ajándékakciót rendezünk, számos főbb ajándék-nyereménnyel és több mint 500 értékes ajándéktárggyal.

Az ezen ajándék-akciónkon való részvételre jogosító szelvények közlését folyó hó 29-án vasárnap reggel megjelenő számunkban kezdjük meg és már most felhívjuk olvasóink figyelmét

mét a húsvéti ajándék-akciónk nagy kedvezményeire, amelyet a résztvevők számára nyújt. A főbb ajándék-tárgyak ismertetésére még visszatérünk.

Falun nem árulhatnak hitelbe a kocsmárosok

București, március 15. — A belügyminisztérium körrendeletet küldött az ország valamennyi csendőrségéhez, amelyben utasítja a rendfenntartó közegeket, hogy szigorúan ellenőrizzék azt, hogy a falusi kocsmárosok ne árulhassanak hitelbe. A hitelt eltöltő hatóság rendelkezést ugyanakkor közzétették az összes falusi kocsmárosokkal is. A rendelet megállapítja, hogy nemcsak hitelt nem adhatnak a falusi kocsmárosok, de különböző terményekért sem szolgáltathatnak ki árut.

Azok, akik a rendelet ellen vételenek, súlyos büntetést kapnak.

MINDENKI

aki kertjét szereli,

MILL-nél
TOMNATIC

szerzi be gyümölcsfa, rózsák, szőlőültvény, díszcserje, díszfa és tűlevelűfa szükségletét. A legnagyobb telep Romániában. — Arjegyzék kíváncsokra ingyen. — Telepbirtokos

Buding Károly

Hordozható tejvizsgáló laboratórium

Az Egyesült Államok Cleveland városának egészségügyi tanácsa hordozható tejvizsgáló laboratóriumot készíttetett. Nevezett egészségügyi tanácsosnak évenként mintegy 160.000 nyerstejvizsgálatot kell végezni, célszerűbbnek tartotta ezeket a vizsgálatokat a termelőnél elvégezni s így a laboratórium megy a helyszínre, pedig a tejmintákat kell a városházára küldeni. A hordozható laboratórium egy — külön erre a célra készített autóban lett kiképezve s el van látva vizvizetési és villanyberendezéssel is teljesen izolált. A költsége egy laboratóriumnak 2200 dollár volt. Ez az autolaboratórium havonként egyszer felkeresi mindazokat a tejgyűjtő állomásokat, amelyek Clevelandba tejet szállítanak. Ha hibás tejet talál a vizsgálat az illető termelőt azonnal kizárják a szállítástól.

A kiválasztott

— Regény — 72

— Alljon létre, sir. Rőgtön megvan!

Azonban Heathtel nem lehetett beszélni. Félrelőkte Pike és újra az ajtónak ugrott. Ropogás... az ajtó engedett! Heath berontott a kabinba. A többiek utána...

Pike és Anthony egyesült erővel alig tudták Heath fojtogató ujjai közül kitépni Hale-Storfordot. Hale-Storford hanyat feküdt a padlón. Heath a mellén térdelt. A kabin egyetlen fekvőhelyén, összevissza dobált párnák és takarók között asszonyi test hevert, arccal lefelé, mozdulatlanul...

A kis kabin megtelt emberrel. Pike erőszakkal egyik sarokba cipelte Heathot és Anthony gondjaira bízta. Azután a detektívekhez fordult.

— Vigyék ki — mutatott Hale-Storford öntudatlan testére.

Az egyik átkarolta a vállát, a másik a lábát. Óvatosan kivittek a hajófuikéból a mozdulatlan, elalélt doktor.

Lucas az ágyon heverő asszonyi test fölé hajolt. A hátára fektette. Olaszolt a többieknek.

— Él, de nem tudom, mit kellene csinálni vele. Nézzétek csak, Gethryn.

Félre...
rokban állógázló három férfi. Pike, Anthony és köztük Heath most a fekvőhelyre láthattak. Heath egy lépést tett előre, majd mozdulatlanul állva maradt... Arra a szóra, hogy: él, hamuszínű arcába visszatért a vér. Most azonban mintha láthatatlan szivacs mosta volna végig, megint szürkéség öntötte el. Az ágyra meredt... Szája kinyílt... Beszélni akart, de nem tudott... Pike szólalt meg helyette, rémült süttőgással.

— Hiszen ez nem Miss Kerr!

Két lépéssel az ágyhoz szökött. Ránézett az ájult nőre.

— Ez Mrs. Gaayle! — kiáltott föl.

— Istenem! — mondta Heath és megtörve hanyatlott le a kabin egyetlen székre.

Lucas tanácstalanul nézett Anthonyra. Mindnyéjan hallgattak.

Anthony oda lépett az ágyhoz és az ájult asszony fölé hajolt. Meghalkatta a szíverését. Megkereste az ütőerét, amelv lassan, de szabályosan lüktetett. Meoszagolta a szót.

— Ismeretlen kábitószér. — Nincs szaga. Azonban semmi baja sincs.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelígelével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é közönséget, ne hagyja magát a konkurrenciától félrevezetni!

ÁLLÁS

Kimondottan intelligens, jó megjelenésű urak, állandó alkalmazásra ügynöki minőségben, jó keresettel felvétetnek. Cim a kiadóban. 910

Megbízható kifutó fiu biciklizni tudó felvétetik. Cim a kiadóban. 1011

Házmasternek gyermektelen házaspárt felveszek. Dr. Kiss, Regele Ferdinand 13. az udvarban jobbra. 1013

Jó varrott cipész-munkást felveszek. Faur, Regele Ferdinand 25. 1009

Kifutó fiut felveszek azonnal Duna bodega, Reg. Carol 1. 1020

Keresünk Turda és környéke részére megbízható, ügyes ujságárust, fixfizetéssel és jutalékkal. Jelentkezni: Mohai János urnál, Turda (Libraria „Modern”), vagy a kiadóhivatalban. 884

Fiatall, iskolázott urileány 1000 lei s teljes ellátásért, állást vállalna. Asszisztensi s nevelőnői előnyben. Pénz jelígelére 1019

Ügynökök (ügynöknők) felvétetnek, jó keresettel. Cim a kiadóban. 660

VÉTEL-ELADÁS

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papirok, papírszalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

A nagyállomástól 5 percrenyire, a volt városi szállótelep mellett, néhány házépítésre kiválóan alkalmas, köztük sok saroktelek is eladó. Értekezni a tulajdonosnál kizárólag délután 10-ig, d. u. 2—4 óra között, Str. Franceza 12. 860

Jókarban levő férfi öltöny eladó. Cim a kiadóban. 934

Vitrin, fotel, fehér tükrös szekrények, ebédlőasztal, székekkel eladó. Ugyarott cimbalmot, nagybőgőt veszek. General Moşoiu 4/a. 983

Makulatura ujságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piaţa Mihai Viteazul 4.

Hadbíróság elé állítják, mert megfenyegette munkaadóját

Ismeretes az a heves harc, amelyet Öttiker Henrik gazdaság folytatott a munkaadójával dr. Szabó Lajos földbirtokossal. Öttiker valami 200 darab dísznót hozott el Szabótól — aki emiatt feljelentette, erre viszont Öttiker indított pert, amely még mindig folyik.

Közben a két ellenfél közös jóemberei megpróbálták kibékíteni őket és évégett — anélkül, hogy azok tudtak volna róla — összehozták őket a Rom-

yal kávéházba. Itt az egyik jó barát javaslatára, hogy béküljenek ki, Öttiker kijelentette:

— Én nem békülök és megölöm dr. Szabót, ha a pert elveszítem, mert akkor már nekem ugyanis mindegy!

A törvényszék előtt indul meg az eljárás. Öttiker ellen életveszélyes fenyegetés miatt és a törvényszék az új rendelkezések folytán áttette az ügyet a hadbíróshoz.

SPORT

A magyar válogatott „eredeti” összeállítása

Dietz dr. magyar szövetségi kapitány tegnap este összeállította a vasárnap Nürnbergben, Németország válogatottjai ellen szereplő magyar válogatottat. A magyar válogatott összeállítása legalább is „eredeti”. A

csapatba négy ujonc került, közülük három Nemzeti játékos. A felállítás a következő: Háda (tartalék Sziklay), Korányi, Biró, Pázmándy, Balogh II. (Nemzeti), Balogh I. (Ujpest), Pusztay, Zsengeller, Kis-

alagi, Toldi, Horváth. Tartalék Polgár.

Ugyanakkor a március 25-én Görögország elleni világbajnoki selejtező mérkőzésre való tekintettel összeállította a második számú csapatot is: Pálincás, Miklósi, Olajkár, Lázár, Szűcs, Dudás, Sas (Kincses), Vincze, Nemes (Szendrődi), Kalmár, Vermes.

Eladta a lefoglalt meszet

Here János aleksi gazdánál valami adósságért lefoglaltak 2 vagon meszet. Here ennek ellenére a lefoglalt meszet eladta és ezért a törvényszék 3 havi fogházra és 3000 lei pénzbírságra ítélte.

Borzalmasszerűen ség egy szénbányában

Haiderabadból jelentik: A singareni szénbányában nagy robanás történt. 47 ember meghalt, 40 megsebesült. A halottak között 3 európai.

Két zsák kukoricáért egy hónapi fogház

A törvényszék egy havi fogházra és 1000 lei pénzbírságra ítélte Oros Gheorghe nevű osorheui gazdát, mert rávette egy kiskorut, hogy szüleitől két zsák tengerit lopjon és azt neki adja el. A büntetést fel függesztették.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREŞTI. 7.30 Ritmikus torna. rádió hirdető, regeli hangverseny, háztartási tanácsok, orvosi tanácsok, 13: Időjárás, kulturális hírek, sport, vízálásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 17 A Románia őrsége szervezet órája. 18 Tánczene. 19 Könyvek és folyóiratok. — 19.50 Felolvasás. 20.05 Kraus Elza zongorázik. 20.30 Volanescu Felicia énekel. 21.15 Berliini fiharmonikusok kamarazene-kara.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Értendő. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hanglemez. 17.15 Előadás. — 18 Jazz. 19 Előadás. 19.15 Gondokaszámok. 19.45 Gazdák. 20 Magyar nóták. 21.07 „A szépség éneke”. 22 Az irországi rádió Európa-hangversenyének közvetítése Dublinból. 23 Hírek. 23.25 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.00 Hírek külföldre.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA